

Søknad om tillatelse til riving av 50 kV Gilja-Maudal og Maudal- Oltedal

Juni 2024

Forord

Lnett AS søker herved om tillatelse til å rive eksisterende 50 kV luftledninger Gilja–Maudal og Maudal–Oltedal. Ledningene vil om kort tid ikke ha noen funksjon, da de blir erstattet av nye forbindelser i distribusjonsnettet. For Maudal–Oltedal planlegges det beholdt ca. 2 km mellom Rage og Oltedal for mulig senere bruk i distribusjonsnettet.

De omsøkte tiltakene vil berøre Gjesdal kommune i Rogaland fylke.

Søknaden om tillatelse for riving oversendes Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som behandler den i henhold til gjeldende lovverk, og sender den eventuelt på høring. NVE har opprettet saksnummer 202206637 i tilknytning til behandlingen. Du kan finne mer info på <https://www.nve.no/kraftledninger>.

Informasjon om prosjektet finnes også hos Lnett på <https://www.l-nett.no/gilja-seldal/>.

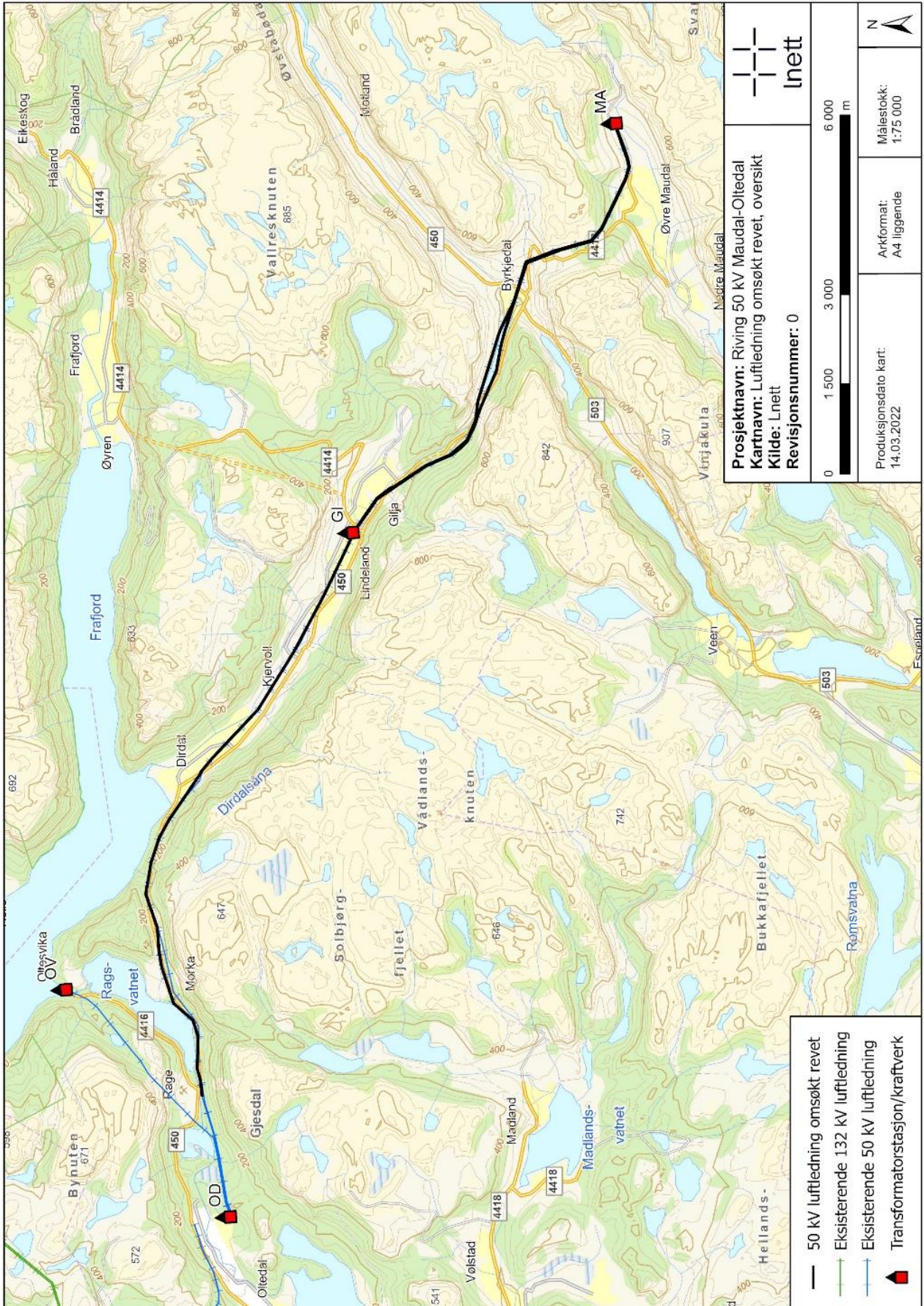
Til informasjon byttet Lnett navn fra Lyse Elnett fra og med 15. november 2021. Det er noen vedlegg til søknaden som ble utarbeidet før navnebyttet og disse er fortsatt merket med Lyse eller Lyse Elnett.

Sandnes, juni 2024

Beate Rønneberg

Beate Rønneberg
Leder Nettkonsesjon
Lnett AS

Forsidefoto: 50 kV luftledninger i Maudal (foto: Lnett)

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Sammendrag	5
1.2	Presentasjon av søker og søknaden	5
1.2.1	Søknad om tillatelse	5
1.2.2	Søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse	6
1.2.3	Gjeldende konsesjoner og tillatelser etter annet lovverk	6
1.2.4	Samtidige søknader	6
1.2.5	Tidsplan	6
1.3	Forarbeider	7
2	Beskrivelse av planlagte arbeider	8
2.1	Riving av 50 kV Gilja–Maudal og 50 kV Maudal–Oltedal	8
2.2	Beskrivelse av hjelpeanlegg	8
2.3	Beskrivelse av anleggsarbeidene	8
2.4	Beskrivelse av klimaløsninger	9
2.5	Sletting av servitutter	9
3	Behovet for å gjøre tiltak	9
4	Tekniske og økonomiske forhold	10
4.1	Eksempler på tilstand og adkomst	10
5	Virkninger for miljø og samfunn	12
5.1	Arealbruk og forholdet til planer og verneområder	12
5.2	Naturmangfold	14
5.2.1	Funksjonsområde for arter	14
5.2.2	Arter untatt offentligheten og rødlistede arter	14
5.2.3	Viktige naturtyper	16

5.2.4	Myrområder og naturreservat	16
5.3	Kulturminner og -miljø	16
5.4	Landskap	17
5.5	Friluftsliv og reiseliv	17
5.6	Landbruk	18
5.7	Støy	18
6	Naturfare og beredskap	18
7	Forholdet til grunneiere og rettighetshavere	19
7.1	Anskaffelse av nødvendige rettigheter	19
7.2	Erstatningsprinsipper	19
7.3	Rett til juridisk bistand	19
8	Vedlegg	20

1 Innledning

Lnett søker om tillatelse til å rive 50 kV luftledningene Gilja–Maudal og Maudal–Oltedal. De omsøkte tiltakene er plassert i Gjesdal kommune i Rogaland fylke.

1.1 Sammendrag

I forbindelse med fornyelsen av Maudal kraftverk og endret nettilknytning faller behovet for de to 50 kV luftledningene Gilja–Maudal og Maudal–Oltedal bort. Strømforsyningen til Maudal og Ørdsalen er lagt om slik at kunder i disse områdene er tilknyttet distribusjonsnettet fra Gilja transformatorstasjon.

Lnett søker tillatelse til å rive 50 kV luftledningene Gilja–Maudal og Maudal–Oltedal. Ledningene planlegges revet i løpet av 2025/2026. Maudal–Oltedal beholdes mellom Rage og Oltedal for mulig senere bruk på 50 kV eller 22 kV.

1.2 Presentasjon av søker og søknaden

Søker er Lnett AS (org.nr. 980 038 408), senere betegnet som Lnett. Lnett er et selvstendig selskap i Lyse-konsernet, hvor 100 % av aksjene eies av Lyse AS. Lyse AS eies av 14 kommuner i Sør-Rogaland. Lnett har forretningsadresse i Sandnes og ledes av administrerende direktør Trond Winther.

Lnett er blant annet nettutviklingskoordinator for Sør-Rogaland. Selskapet har ca. 370 medarbeidere, omtrent 165.000 nettkunder, distribusjonsnett i ni kommuner og eier og drifter store deler av regionalnettet i Sør-Rogaland.

Spørsmål til Lnett vedrørende søknaden kan rettes til kontaktpersoner oppgitt i Tabell 1.

Tabell 1 Kontaktpersoner

Funksjon/stilling	Navn	Telefon	E-post
Grunneierkontakt	Andreas Fosså	97 01 37 36	andreas.fossa@l-nett.no
Prosjektleder gjennomføring	Kim Ivan Holmen	90 22 20 84	kimivan.holmen@l-nett.no
Myndighetskontakt	Børre Dybesland	93 48 80 61	borre.dybesland@l-nett.no

1.2.1 Søknad om tillatelse

Lnett søker, med henvisning til energilovforskriften § 3-5 bokstav d, om tillatelse til å rive eksisterende 50 kV Gilja–Maudal og Maudal–Oltedal.

Tiltaket er nærmere beskrevet i kapittel 2.

1.2.1.1 Riggområder samt etablering og bruk av veier

For å kunne gjennomføre tiltaket omsøkes etablering og bruk av midlertidige riggområder samt etablering av kjørespor og bygging av midlertidige anleggsveier inn til traseen og mastepunkt om nødvendig.

Omsøkte veianlegg, kjørespor og riggområder er omtalt nærmere i detaljplanen for prosjektet.

1.2.2 Søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Lnett tar sikte på å skaffe nødvendige rettigheter for å gjennomføre tiltaket gjennom minnelige avtaler. Det søkes ikke om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse på nåværende tidspunkt.

1.2.3 Gjeldende konsesjoner og tillatelser etter annet lovverk

Omsøkt tiltak vil ikke berøre andre anleggskonsesjoner utover eksisterende 50 kV Gilja–Maudal og Maudal–Oltedal. Eksisterende konsesjoner er oppført i Tabell 2.

Tabell 2 Eksisterende konsesjoner

Anlegg	NVE referanse	Dato	Gyldig til
50 kV Gilja–Maudal	NVE 201902776-3, punkt 59	16.12.2020	01.12.2050
50 kV Maudal–Oltedal	NVE 201902776-3, punkt 81	16.12.2020	01.12.2050

Lnett har foreløpig ikke innhentet tillatelser for tiltaket etter annet lovverk.

1.2.4 Samtidige søknader

Lnett er ikke kjent med at det foreligger andre samtidige søknader som vil påvirke det omsøkte tiltaket i foreliggende søknad.

1.2.5 Tidsplan

Tidsplan for rivingen tar utgangspunkt i tillatelse og godkjent detaljplan i løpet av 2024. Rivingen er estimert gjennomført i løpet av 2025 og 2026, se også Tabell 3. For mer informasjon om gjennomføringen, se kapittel 2.3.

Tabell 3 Tidsplan

Aktivitet	2024	2025	2026
Behandling av søknad hos NVE		■	
Utarbeidelse og godkjenning av detaljplan	■		
Detaljering og forberedelse riving	■		
Riving og istandsetting		■	■

1.3 Forarbeider

Lnett har vært i dialog med grunneiere og det er blant annet inngått avtaler med disse om riggområder. Det har videre vært dialog med Rogaland fylkeskommune om kulturminner, og dette følges opp i detaljplanen.

Lnett har vært i kontakt med NVE mht. mulig riving av innstrekkestativ ved Maudal kraftverk, da dette kompliserte etableringen av det nye kraftverket Maudal Nedre. Det ligger nå an til at stativet blir revet samtidig med de øvrige mastene og ledningene.

Fagrapporter som følger søknaden ble delvis utarbeidet til søknaden for 132 kV kraftledning Gilja-Seldal i 2018. Lnett het den gang Lyse Elnett, og dette navnet benyttes derfor i deler av vedleggene.

Det er utarbeidet detaljplan parallelt med søknaden, og detaljplanen sendes NVE samtidig med rivesøknaden. Vedlegg 1 til 3 er identiske for søknad og detaljplan.

2 Beskrivelse av planlagte arbeider

2.1 Riving av 50 kV Gilja–Maudal og 50 kV Maudal–Oltedal

Luftledningene skal rives over en lengde på totalt ca. 29 km og tiltaket berører Gjesdal kommune i Rogaland fylke. Ledningene går ved siden av hverandre mellom Gilja og Maudal med unntak av Byrkjedalsvatnet der de går på hver sin side. Ledningene består hovedsakelig av betongmaster med Cu-line. Det er kortere strekninger med tremaster og FeAl-line. Nedenfor fremkommer lengde og antall master for hver luftledning:

- 50 kV luftledning Gilja–Maudal med lengde ca. 9,1 km og 64 master
- 50 kV luftledning Maudal–Oltedal med lengde ca. 19,7 km og 163 master

For Maudal–Oltedal vil ledningen beholdes de siste 2 km fra Rage, mast 164, til Oltedal. Her består ledningen av tremaster fra 1990-tallet, og de vurderes benyttet i fremtidig 22 kV nett.

Felles for riving av begge luftledningene vil være at fundamenter i dyrket mark vil fjernes til ca. 1,0 meter under terreng. Der det er et tynt jordlag eller bart fjell vil fundamentene fjernes ned til fjell. Øvrige fundamenter fjernes til ca. 0,2 meter under terreng. Hull etter fundament fylles med masser tilsvarende omkringliggende.

Både liner og master skal rives. Noen av mastene er plassert i områder spesielt utsatt for ras. Her vurderer Lnett det som aktuelt å la fundamentene stå igjen etter at mastene revet, da fjerning anses som svært risikofyllt. I tillegg vil rivearbeidet kunne bidra til ras i ettertid. Lnett planlegger også å la fundamenter stå der riving gir uhensiktsmessig mye skade på terreng eller skog for å komme til. Dette vil avklares nærmere i detaljplanen samt med aktuelle grunneiere. I kartene i vedlegg 1 fremkommer foreløpige planer for hvilke maste fundamenter det er aktuelt å la stå igjen. I vedlegg 2 finnes ROS-analyse knyttet til de mest utsatte mastene. I vedlegg 3 finnes kart som viser aktsomhetsområder for steinsprang.

2.2 Beskrivelse av hjelpeanlegg

Det er ikke behov for noen nye permanente hjelpeanlegg.

Det vil være behov for midlertidige hjelpeanlegg for adkomst inn til ledningstraseen og mastepunktene. Disse beskrives nærmere i detaljplanen.

Rettigheter tilhørende eksisterende ledninger omfatter blant annet adkomst via eksisterende veier inn til ledningstraseene samt nødvendige kjørespor, midlertidige veier og riggområder innenfor ledningssonen.

2.3 Beskrivelse av anleggsarbeidene

For å rive luftledningene vil faseliner avspennes og vinsjes inn fortløpende. Deretter vil armaturer i mastene tas ned. Så vil mastene felles enten ved sprenging eller saging. Mastene kappes opp til håndterbar størrelse. Materiellet fjernes ved hjelp av helikopter til riggområder for omlasting og

transport til passende mottak. Alle betongrester og annet avfall fra rivingen av mastene fjernes fortløpende, sorteres og leveres til godkjent mottak. Det er vurdert at det kan bli liggende igjen små biter med betong, men ikke større enn ca. 10 cm i diameter.

Det utarbeides en egen detaljplan som nærmere beskriver detaljene i hvordan rivingen skal foregå samt hvilke tiltak som skal gjennomføres for å unngå eller redusere negative virkninger. Detaljplanen skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene starter.

2.4 Beskrivelse av klimaløsninger

Tiltaket medfører ikke nye komponenter i nettet, og klimaløsninger vil begrense seg til bruk av kjøretøy og maskiner i anleggsperioden.

Eksisterende materiell som rives vil sorteres og behandles i samsvar med avfallshåndtering i området. F.eks. vil stål leveres til gjenvinning så langt praktisk mulig.

2.5 Sletting av servitutter

Når luftledningene er revet og alle arbeider er avsluttet, vil Lnetts rettigheter på eiendommene som er berørt av ledningene bli slettet fra grunnboken så langt det lar seg gjøre. Rettigheter som Lnett fortsatt anser nødvendig for drift av andre anlegg Lnett eventuelt har på eiendommene vil ikke slettes.

3 Behovet for å gjøre tiltak

Ved fornyelsen av Maudal kraftverk vil behovet for 50 kV forbindelsene fra Maudal til Gilja og Oltedal transformatorstasjoner falle bort. Ledningene er fra 1930 og 1949, har utlevd sin tekniske og forventede levetid og bør rives. Det vises også til PlanNett og tiltaket Riving 50 kV Maudal–Oltedal¹.

¹ <https://plannett.nve.no/tiltak/20230080>

4 Tekniske og økonomiske forhold

50 kV luftledningene Gilja–Maudal og Maudal–Oltedal ble satt i drift i henholdsvis 1949 og 1930 for å ta imot produksjon fra Maudal kraftverk.

Det vises til Lnetts søknad for utvidet transformatorytelse i Gilja transformatorstasjon, NVE saksnr. 202111169, der riving av 50 kV Gilja–Maudal og Maudal–Oltedal ble omtalt. Utvidelsen ved Gilja ble vedtatt av NVE i oktober 2021 og ble satt i drift juni 2023. Kunder som tidligere var forsynt under Maudal kraftverk er nå forsynt via 22 kV fra Gilja transformatorstasjon.

I forbindelse med fornyelse av Maudal kraftverk er 50 kV i Maudal allerede frakoblet. Det første nye kraftverket, Maudal Øvre, ble satt i drift oktober 2023 mot distribusjonsnettet på 22 kV. Gamle Maudal kraftverk ble stengt ned oktober 2023. Det andre nye kraftverket, Maudal Nedre, ventes i drift i mai 2025, også mot 22 kV. Det p.t. ikke behov for 50 kV Gilja–Maudal og Maudal–Oltedal

Rivearbeidet planlegges utført med primært eksterne ressurser. Totale kostnader for tiltaket er estimert til ca. 33,0 MNOK.

4.1 Eksempler på tilstand og adkomst

Figur 1 viser eksempel på tilstand til en eksisterende mast med forvitret betong. Figur 2 viser mast M48 for Maudal–Oltedal hvor det er aktuelt å la fundament stå igjen grunnet utfordrende adkomst.

Figur 1 Maudal-Oltedal M74, øvre del av masta der betongen er forvitret og armeringsjern kommer frem

Figur 2 Maudal-Oltedal M48 ved Byrkjedalsvatnet, hvor det er aktuelt å la fundament stå igjen pga. utfordrende adkomst

5 Virkninger for miljø og samfunn

De omsøkte tiltakene omfatter riving av hele forbindelsen 50 kV Gilja–Maudal og 50 kV Maudal–Oltedal med unntak av de siste to kilometerne fra mast 164 ved Rage til Oltedal transformatorstasjon.

Tiltaket vil virke positivt på ulike fagtema når 50 kV luftledningene i stor grad rives og arealene helt eller delvis tilbakeføres. Mellom Maudal og Gilja vil tiltaket gi en positiv påvirkning i forhold til fagtemaene generelt. Mellom Gilja og Rage vil tiltaket føre til noe forbedring i området, da den ene eksisterende ledningen vil bestå. Med levetidsforlengende tiltak regner man med ledningen kan bestå til år 2035. Den nye luftledningen vil mest sannsynlig bygges i en ny trase, tilsvarende den som ble omsøkt for tilknytningen av Gilja vindkraftverk, 132 kV Gilja–Seldal, plassert i dalsiden sør i dalen mellom Gilja og Dirdal.

De omsøkt revne luftledningene går i hovedsak gjennom jordbruksarealer, langs vann og elver, i ur og fjellsider samt over heiområder. Det er i konsekvensvurderingene nedenfor tatt utgangspunkt i offentlig tilgjengelige databaser relevant for temaene. Der omsøkt revne 50 kV luftledninger geografisk er sammenfallende med tidligere omsøkt ny 132 kV luftledning mellom Gilja og Seldal, er aktuelle utarbeidede fagrapporter for denne også henvist til som kilde, og fagrapportene følger som vedlegg.

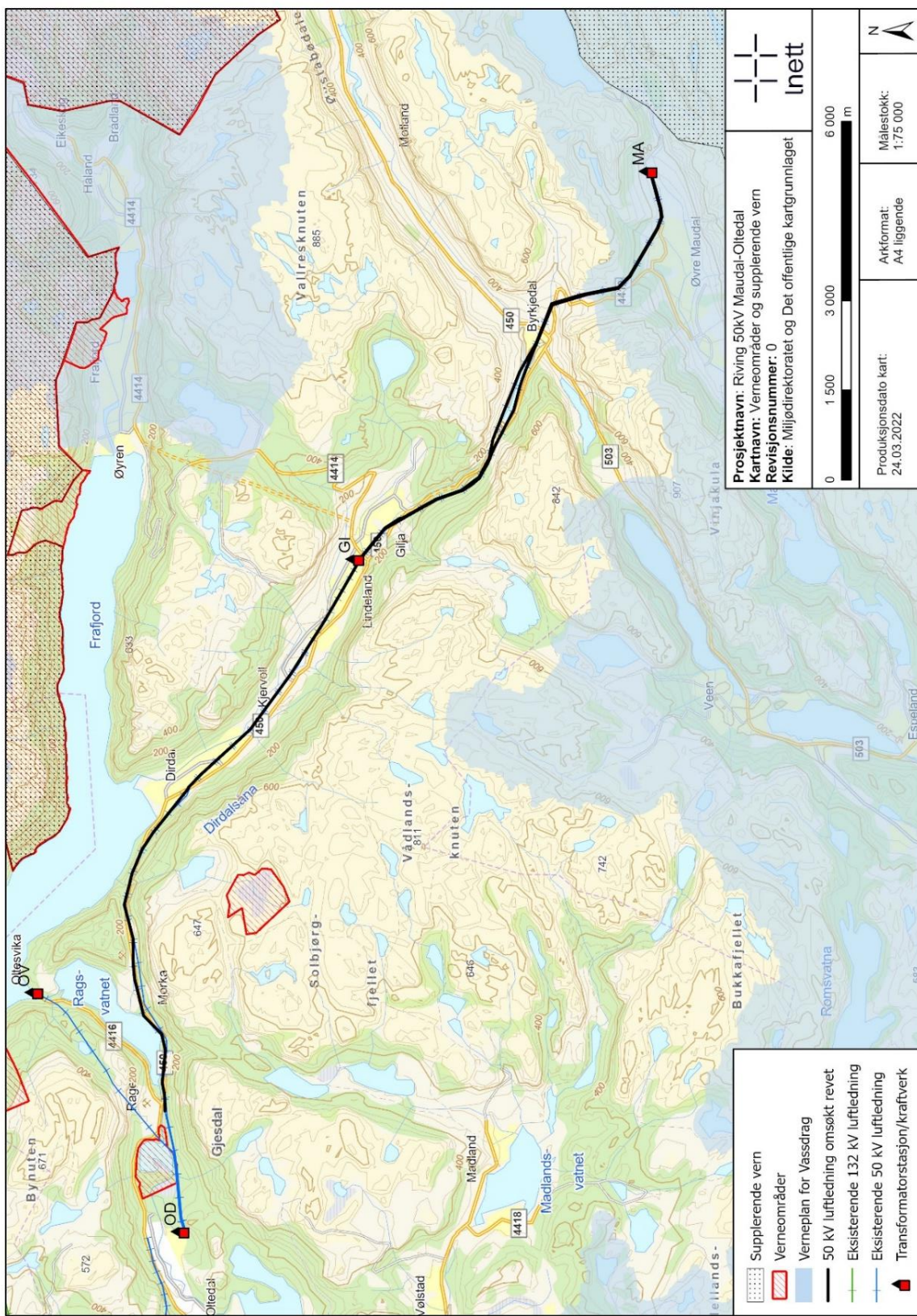
5.1 Arealbruk og forholdet til planer og verneområder

Det foreligger flere regionale planer i området som vil kunne bli berørt av tiltaket. Dette gjelder blant annet regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke (2020) og fylkesdelplan for byggeråstoffer på Jæren (2006). Det antas riving av luftledningene kan gjennomføres uten konflikt med disse planene, men innspill fra høringsinstanser til søknaden og detaljplanen forventes å avklare dette endelig.

Lnett er ikke kjent med at det finnes private utbyggingsplaner som krever særskilte hensyn ved riving av luftledningene. Dersom dette ikke er tilfellet, ønskes innspill fra aktuelle aktører i forbindelse med høring av søknaden eller i tilknytning til utarbeidelse av detaljplanen.

Tiltaket vil ikke komme i konflikt med registrerte naturvernområder eller områder for supplerende vern. Mast 163 er siste mast som skal rives for forbindelsen Maudal–Oltedal. Masta ligger like utenfor verneområdet Ragstjørna naturreservat, se Figur 3. Våtmarksområdet Ragstjørna naturreservat er et særlig viktig område som hekke- og overvintringslokalitet for ender, svaner og vadefugler².

² <https://www.statsforvalteren.no/nn/Rogaland/Miljo-og-klima/Skjulte-tekstar/Forvaltningsplan-for-Ragstjorna-naturreservat/>

Figur 3 Verneområder og supplerende vern

Fra Maudal kraftverk og frem til Gilja–Maudal mast 22 samt Maudal–Oltedal mast 24 vil det bli konflikt med Bjerkreimsvassdraget³ som er vernet etter verneplan for vassdrag. Vassdraget er en viktig del av naturmangfoldet, har store kulturminneverdier og er viktig for friluftslivet. Området er angitt i Figur 3. Hensyn under anleggsvirksomheten vil bli beskrevet i detaljplanen.

5.2 Naturmangfold

For tiltaksområdet er det registrert flere rødlistede fuglearter med status fra nær truet til kritisk truet. Ingen registreringer er gjort direkte i traseene til luftledningene som søkes revet, men disse artene kan bli berørt av anleggsbeltet, anleggsveier og riggområder. Den varierte topografien gjør at hoveddelen av artsmangfoldet befinner seg i områder hvor kulturlandskap, ferskvann og skog møtes. Her finner man flere pattedyr fra smågnagere til rådyr og grevling, samt flere hekkende fugler.

For områder dekket av skog vil tiltaket ikke lenger kreve 30-40 meter brede skogryddebelter. Riving av én eller to luftledninger vil gjøre at skogen kan utvikle seg og over tid bli en viktig naturtype.

Fagrapporten for naturmangfold for 132 kV kraftledning Gilja–Seldal, vedlegg 5, nevner villeple som vokser i traseen, men dette ligger ikke registrert i artskart for området og er heller ikke registret i nyere utredning mellom Dirdal og Morka, se vedlegg 6. Dette er nærmere vurdert i detaljplanen, og det vil ikke være behov for å jobbe i direkte kontakt med villeple.

5.2.1 Funksjonsområde for arter

Kartgrunnlaget til miljødirektoratet viser at det er flere arter som har funksjonsområde langs tiltaksområdet. Et funksjonsområde kan innebære beiteområder, leveområder, hekkeområder etc. Langs tiltaksområdet er det kartlagt flere funksjonsområder for forskjellige fuglearter, samt elg, rådyr, hjort og hare. Riving av traseene vil forekomme utenfor registrerte funksjonsområder, med unntak av rådyr, elg, hjort og fossekall ved Ragsvatnet (nærhet til mast 163) , se kart i vedlegg 4.

Noen forstyrrelser i anleggsfasen kan forekomme i nærliggende funksjonsområder, spesielt grunnet helikoptertransport.

Riving av luftledningene antas å gi liten konsekvens for ville pattedyr etter endt anleggsfase. Luftledningene har stått over lengre tid og det er tvilsomt at de fungerer som noen særlig barriere for bevegelsen til artene i området.

5.2.2 Arter untatt offentligheten og rødlistede arter

Det er flere fuglearter som gjennom anleggsperioden må hensyntas i forbindelse med hekking. Dette gjelder spesielt artene som er untatt offentlighet. En art er observert i nærheten av traseene, og avbøtende tiltak vil bli omtalt nærmere i detaljplan. Øvrige arter er ikke observert i nærheten av

³ <https://www.nve.no/vann-og-vassdrag/vassdragsforvaltning/verneplan-for-vassdrag/rogaland/027-2-bjerkreimsvassdraget/>

traseene, men vil kunne bli forstyrret under anleggsperioden dersom tilkomst med helikopter skjer over hekketerretoriene deres (se vedlegg 10 med oversikt over hekkelokaliteter, unntatt offentligheten). Sårbar periode for de aktuelle artene og anbefalt minimumsavstand i henhold til rapport *Anbefalte hensynssoner for sårbare arter av fugl*⁴ utarbeidet av Multiconsult vil bli hensyntatt i anleggsperioden.

Rødlistede arter som kan bli påvirket av anleggsarbeidet er vist i Tabell 4. Data er hentet fra den oppdaterte 2021-versjonen i Artsdatabanken. Aktuelle arter er også markert i kart i vedlegg 4.

Av rødlistede arter som kan bli direkte berørt av rivingen, er det kun registrert ask innenfor anleggsbeltet ved Nødlandsåsen. Av rødlistede arter er det primært fugler som er observert i tiltaksområdet, hvor ingen har registrert hekkelokalitet under dagens luftledninger. Detaljplanen vil gi føringer som hensyntar potensielle hekkeplasser som kan bli berørt eller forstyrret under anleggsarbeidet.

Tabell 4 Oversikt over rødlistede arter i nærheten av tiltaket

Rødlistet nivå	Art
Kritisk truet (CR)	Hettemåke, Vipe
Sterk truet (EN)	Ask, Makrellterne
Sårbar (VU)	Alke, Brushane, Fiskemåke, Fiskeørn, Granmeis, Grønnefink, Gråmåke, Gulspurv, Horndykker, Hønehauk, Kornkråke, Lappfiskand, Nordflaggermus, Sandvale, Sothøne, Svartand, Sjørre, Tyvjo, Vannrikse, Villeple, Ærfugl
Nær truet (NT)	Gjøk, Gråspurv, Hare, Havelle, Heilo, Rødstilk, Sanglerke, Sivhauk, Småspove, Steinvender, Storskarv, Stær, Taksvale, Teist, Tjeld, Trelerke, Tyrkerdue, Tårnseiler

For noen av fugleartene vil potensialet for kollisjon og elektrokusjon med luftledninger utgå ved riving av luftledningene gjennom dalgangene og i kulturlandskapet. For de artene som oppholder seg i fjellene vil rivingen ha mindre påvirkning på bestandene.

⁴ <https://www.multiconsult.no/assets/Notat-06-04-2018.pdf>

5.2.3 Viktige naturtyper

Riving av luftledningene kan i følge Miljødirektoratets DN-håndbok 13 komme i konflikt med noen viktige naturtyper. Ved Støladalen mellom Byrkjedal og Maudal transformatorstasjon ligger det en lokalt viktig kystlynghei som vil bli berørt ved rivingen. Vest for Dirdal krysser traseen over en bekkekløft og bergvegg som er satt til verdi svært viktig (nasjonalt viktig), da området inneholder et velutviklet regnskogsmiljø med rødlistede lavarter som er nær truet⁵. Det samme gjelder Yleskogbekken, vest for Dirdal, som også består av et velutviklet regnskogsmiljø med verdi som nasjonalt viktig. Se kart i vedlegg 4. I NiN er det registrert skogvern, med skogegenskap kalkfattig- og kalkrik mosaikk og liggende død ved, innenfor kartlegging Dirdal (vest). Lokaliteten for kartlegging Dirdal (vest) ligger innenfor området registrert som bekkeløft og bergvegg i DN-håndbok 13. Området er omtalt i detaljplanen for prosjektet.

Hensyn til viktige naturtyper er beskrevet nærmere i detaljplanen. Riving av ledningene vil føre til friggitt areal for tilbakeføring og naturlig gjengroing av naturtypene.

5.2.4 Myrområder og naturreservat

Riving av luftledningene vil ikke komme i konflikt med større myrområder. Tiltaket vil heller ikke komme i berøring med verneområder eller områder for supplerende vern.

Riving av luftledningene vil ikke komme i konflikt med Ragstjørna naturreservat, da mast 163 ligger like utenfor og vil være den siste masten som skal rives.

5.3 Kulturminner og -miljø

Rundt tiltaksområdet er det flere verneverdige kulturminner. Da luftledningene skal rives vil eventuelle påvirkninger på kulturmiljøene kun være midlertidige, i anleggsfasen. Hensyn til kulturminner ved anleggsarbeid fremkommer i detaljplanen. Oppsummeringen under inkluderer kun kulturminner og -miljøer som er registrert i nærheten av dagens luftledninger og som kan bli direkte berørt av anleggsfasen. Lnett vurderer at riving av 50 kV ledningene vil ha positiv påvirkning på kulturminneopplevelsen etter endt anleggsfase. Fagrapport for kulturminner og -miljø utarbeidet for 132 kV Gilja–Seldal finnes i vedlegg 7. Denne beskriver noen av kulturminnene, der traseene var sammenfallende. Kulturminner og -miljø nær tiltaksområdet er:

- ID 71831 i Dirdal er registrert som gravfelt med enkeltminne-gravrøys fra jernalderen og har status automatisk fredet. Gravrøysen er dårlig markert i terrenget og er gress- og mosekledd
- ID 248569 i Dirdal er registrert som automatisk fredet gravminne fra jernalderen. Gravminnet er ikke godt synlig i landskapet og er for det meste gress- og mosedekt med noen synlige steiner

⁵ <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00082227>

-
- ID 71829 er et større gårdsanlegg i Dirdal ved Frøyland. Kulturminnefeltet består av 133 enkeltminnelokaliteter med flere dateringer og ulike vernestatus. Blant enkelminnene er det tuft, gravrøys, rydningsrøys, hustuft, gardfar, geil og innhegning. Det er ikke registrert noen enkeltminner tilhørende gården direkte under dagens ledninger
 - ID 218327 er av uavklart vernestatus fra førreformatorisk tid. Kulturminnet ligger på dyrket mark som tidligere lå innefor kulturminnefeltet ID 71829
 - ID 43972 ligger i Dirdal og er en rydningsrøyslokalitet fra jernalderen. Kulturminnet er automatisk fredet og består av 12 rydningsrøys som er uklart markert og lite synlige
 - ID 224906 ved Dirdalsåna er et røysfelt fra jernalderen bestående av to rydningsrøys, ni gravrøys og to steinsirkler. Røysfeltet ligger i udyrket utmark/beitemark som er generelt opptråkket og overgrodd, og har vernestatus som automatisk fredet

Kart over kulturminner vises i både vedlegg 1 og 4.

5.4 Landskap

Tiltaksområdet befinner seg innen NIBIO registrert landskapsregion *midtre bygder på vestlandet og heibygdene i Dalane og Jæren*. Traseen krysser et topografisk variert landskap som i hovedsak består av skogkledde lier og daler dominert av kulturlandskap. Luftledningene fra Maudal krysser nasjonalt viktig landskap ved Gloppedalen (Vinjavatn-Byrkjedal-Gilja). Dette dal- og heilandskapet ligger mellom Maudal og Gilja, og berører også Byrkjedal.

Riving av 50 kV luftledningene gir en positiv virkning for landskapsopplevelsen, da spesielt for de åpne områdene i dalførene ved Byrkjedal og mellom Gilja og Dirdal. Mellom Gilja og Oltedal (Rage) vil kun den ene 50 kV luftledningen bli revet, og dette vil føre til en merkbar forskjell der ledningen går alene. Riving av parallelførte ledninger er vurdert av Lnett å ha positiv effekt på landskapsopplevelsen.

5.5 Friluftsliv og reiseliv

Tiltaket vil ikke komme i berøring med statlig sikrede områder for friluftsliv, men vil ifølge kartlegging i regi av Rogaland fylkeskommune berøre registrert friluftsområde Byrkjedalsstølen⁶ ved Byrkjedal. Byrkjedalsstølen består av et stort turområde, uten tilrettelegging, med flere umerkede løyper. Videre går traseene i ytterkant av et svært viktig område for friluftsliv kalt Brekka-Djupavatnet⁷ ved Gilja. Dette er et utfartsområde med liten tilrettelegging. Vest for Dirdal berører traseen ytterkanten av et stort turområde, Madlandsheia⁸, med flere turløyper. Området har verdi som svært viktig friluftslivsområde og er uten tilrettelegging. I kartverket er det registrert to fotruter, med ukjent rutenavn, som starter ved Hunnedalsvegen, den ene ved Giljahagen og den andre ved Dirdal.

⁶ <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00036206>

⁷ <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00036205>

⁸ <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00036156>

Fotrutene kan bli midlertidig berørt av rivingen under anleggsfasen. I vedlegg 4 finnes kart som viser friluftslivsområder.

Dirdalsåna er et viktig friluftslivsområde for sportsfiske i regionen. Rivearbeidet kan forstyrre sportsfisket midlertidig, men anses som å være minimalt i forbindelse med anleggstransport. Samlet sett vurderer Lnett at riving av luftledningene gir positiv effekt for friluftslivs- og reiselivsopplevelsen i området, spesielt for friluftslivsinteressene i Dirdal.

5.6 Landbruk

Luftledningene som skal rives krysser i hovedsak over skog og innmarksbeite, samt noen områder mellom Dirdal og Gilja registret som spredeareal. Den vestlige og østlige delen av tiltaksområdet krysser i hovedsak over områder med løvskog, mens området mellom Dirdal og Gilja er mer konsentrert over dyrket mark og innmarksbeite. Deler av områdene ved Byrkjedal og Maudal er fulldyrket jordbruksareal. Se oversikt i vedlegg 4. Mastepunkt er for det meste lagt til kantsoner mellom jorder eller inntil veier, med enkelte mastepunkt står i dyrket mark. Riving av luftledningene vil dermed bedre driftsforholdene til jordbruket, og frigjøre noen arealer til dyrket mark og spredeareal.

Støyende anleggsaktiviteter nært gårdsbruk vil forekomme. Her vil dialog med gårdbruker om skadereduserende tiltak, som for eksempel flytting av dyr midlertidig, bli aktuelt. For å begrense konsekvensene skal gårdsbruk holdes informert om ekstra støyende anleggsarbeid som saging, sprenging, helikopterflyving etc.

Under dagens ledninger er det registrert mye løvskog med varierende bonitet, men det er også noen innslag av furu og gran i dalføret mellom Byrkjedal og Gilja. I forbindelse med anleggsarbeidet kan det bli aktuelt med noe rydding av vegetasjon for å bedre adkomst til mastepunkt.

5.7 Støy

For berørte grunneiere og boliger langs traseene vil det forekomme støy i forbindelse med blant annet anleggstrafikk tilknyttet rivearbeidet. Tidsavgrenset bruk av helikopter og anleggsarbeid kan være tiltak som beskrives nærmere i detaljplanen.

6 Naturfare og beredskap

Lnett har gjort en vurdering av tiltaket knyttet til naturfare og beredskap. Tiltaket går delvis gjennom rasutsatte områder, og er dermed en av grunnene til at det søkes om at enkelte mastefundament blir stående etter rivingen, se ROS-analyse i vedlegg 2. Tiltak er beskrevet i detaljplanen.

7 Forholdet til grunneiere og rettighetshavere

7.1 Anskaffelse av nødvendige rettigheter

Luftledningene mellom Gilja, Maudal og Oltedal strekker seg over flere eiendommer. Lnett mener å ha tilstrekkelige rettigheter til å rive luftledningene med tilhørende mastefundamenter gjennom tidligere rettsgrunnlag (som gjelder luftledningen).

I forbindelse med anleggsarbeider knyttet til rivingen, vil Lnett få behov for midlertidige hjelpeanlegg (riggområder, anleggsveier, kjørespor mv.). Det vises til beskrivelser ovenfor, blant annet kapittel 1.2.1.1, 2.2 og 2.3. Det endelige behovet for disse midlertidige hjelpeanleggene, og deres plassering og utstrekning, er nærmere redegjort for i detaljplanen. Lnett tar sikte på å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere for å sikre seg slike midlertidige rettigheter i nødvendig omfang.

7.2 Erstatningsprinsipper

Grunneiere og eventuelle rettighetshavere som berøres av tiltaket har krav på erstatning for økonomisk tap som lides som følge av dette. Hvorvidt det foreligger et økonomisk tap, og tapets eventuelle størrelse, beror på en vurdering av inngrepets betydning for den enkelte eiendom.

Lnett tilbyr minnelige avtaler med eventuelt erstatningstilbud som fullt og helt oppgjør for inngrepet til berørte parter. Tilbudet er basert på standardiserte satser som er høyere enn satsene som er etablert i rettspraksis og som gjenspeiler det faktiske og reelle tapet. Gjennom avtalene tilbys altså erstatning som er høyere enn hva som fremstår som et sannsynlig resultat i et eventuelt etterfølgende skjønn. Dersom det ikke lykkes å inngå slike avtaler i nødvendig utstrekning, vil det bli reist sak om ekspropriasjons-/avtaleskjønn, slik at retten tar stilling til erstatningen.

7.3 Rett til juridisk bistand

Lnett antar at det vil være kurant å få inngått minnelige avtaler i nødvendig omfang for å rive luftledningen, slik at det er lite behov for juridisk bistand. I den grad det blir behov for slik bistand, vil Lnett dekke inntil fire timer pr grunneier/rettighetshaver. Dersom det gjennom forhandlingene skulle bli behov for ytterligere bistand, må eventuell ytterligere dekning av slike ytterligere utgifter avklares med Lnett på forhånd.

Dersom det skulle bli aktuelt å reise sak om ekspropriasjons-/avtaleskjønn, vil partene i saken få dekket utgifter til nødvendig juridisk og teknisk bistand, jf. oreigningslova § 15 og skjønnsprosessloven § 54.

8 Vedlegg

1. Detaljplankart
2. ROS-analyse
3. Aktsomhetsområder
4. Kart, konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn
5. Fagrapport naturmangfold
6. Kartlegging av trua arter mellom Dirdal og Morka
7. Fagrapport kulturminner
8. Liste over berørte eiendommer

Vedleggene nedenfor er underlagt taushetsplikt etter Kraftberedskapsforskriften § 6-2 og unntatt offentligheten etter Offentleglova § 13 første ledd eller Offentleglova § 23 eller personvern hensyn og er oversendt NVE separat.

9. Liste over berørte grunneiere og rettighetshavere (unntatt)
10. Arter unntatt offentlighet (unntatt)
11. Kostnader (unntatt)
12. Detaljskjema området Gilja-Oltedal (unntatt)